

Foaia Școlară

Revistă pedagogică-culturală

Organ oficial al Revizoratului și Comitetului școlar juđ. Bihor

CUPRINSUL:

Din carnetul meu	<i>Elena Lungu născ. Murgu</i>
Realizări practice	<i>Vasilia Dumitrescu</i>
Scriitori și cărți	<i>I. A. Chiriță</i>
Instrucție populară	<i>Pr. T. Dr. Potcaș</i>
Scriitori și cărți	<i>I. A. Chiriță</i>
Regulamentul	<i>I. Mangra</i>
Partea oficială	

REDACȚIA ȘI AMINISTRAȚIA:
COMITETUL ȘCOLAR JUDEȚEAN
O R A D E A.

Foaia Școlară

Revistă pedagogică-culturală

Organ oficial al Revizoratului și Comitetului școlar jud. Bihor

Din carnetul meu

(Amintiri)

În orele mele de reculegere sufletească, îmi răsfoiesc câteodată carnetul de amintiri și cu o astfel de îndeletnicire, zilele acestea, aflai eternizate pe filele-i îngălbenite, câteva momente mai însemnate, petrecute cu ocaziunea unui curs de lucru manual, care s'a ținut în vara anului 1914, în orașelul Sf. Gheorghe.

Citind până'n capăt învechitele notițe și transportându-mi puțin gândul și privirea în negura trecutului, reamintindu-mi de trista soartă ce ni se pregătea odinioară, am simțit insuțit de mult bucuria fericitului prezent.

Dar, ceace m'a determinat să transcriu aceste notițe, se atribuie îndeosebi faptului, că ele cu toată evocarea desnădăjduitei stări din era apusă, avură darul să mă facă să retrăesc și niște clipe de o rară plăcere și înălțare sufletească, de cari clipe avui parte cu ocaziunea unei excursiuni, făcută în timpul aceluï curs.

*
* * *

Pentru prima dată mă aflam atunci, în acel simpativ orașel, așezat pe Valea Oltului, într'un frumos colțisor al Transilvaniei. Cursul, la care au luat parte 40 învățătoare de diferite naționalități, dar în majori-

tate ungueroaice, s'a ținut la școala normală de fete. Pe lângă lucru manual, ni se mai făcea și lecții din toate studiile, de către profesoare și profesori unguri.

N'am intenția de a relata pe larg felul în care s'au făcut acele lecții. Mă voi mărgini doar a arăta, că ele cu toată latura lor instructivă, nu mi-au lăsat în suflet decât o tristă amintire. Mai cu seamă când mă gândesc și azi, la cele din studiul Pedagogiei; simțesc din nou răscolindu-se în mine revolta adormită. Acele lecții erau predate de un profesor cu o voce tunătoare, a cărui străduință se învârtea în jurul unui singur punct: „maghiarizarea cât mai repede a micului valah”. „Când primiți în clasele dv. pe micul *sălbatec* valah — zicea el — primul gând vă fie, a-l îndepărta de limba sa maternă, făcându-l să înțeleagă, că singura limbă de care va avea nevoie în viață, este cea maghiară”... „Eliminând astfel, din toate școlile primare, fie de stat sau confesionale, limba maternă a copiilor nemaghiari și adoptând exclusiv metoda direct: veți preda toate studiile — chiar și Religia — numai în limba maghiară”.

În orele, când eram silită a asculta îndrumările aceluia impetuos șovinist, simțeam cum mi se urca în gât un nod amar, iar gândul meu desnădăjduit, în asemenea momente, rătăcea departe, departe, la blânzii copilași cu cămășuțele albe, înflorite meșteșugit, dintr'o școală cu ziduri de cotate, ce se ridica sfioasă în mijlocul unui sătuc de munte, respirat până sub poalele ocrotitoare ale codrului, din — pe atunci — oropsitul Bihor... și plângea inima n mine, văzând ce soartă li se pregătea.

În primele zile nu știa nimeni că sunt româncă, dar într'o Duminică, văzând colegele, că apuc a urca strada care ducea spre biserica română-ortodoxă, îmi ghiciră naționalitatea. Din momentul acela, ungueroaicele începură a mă privi pieziș. Erau câteva printre ele mai potolite, dar cele mai multe nu se șfiau a face chiar în fața mea, aluzii răutăcioase și batjocoritoare la adresa românilor. Era firesc, că atinsă astfel în sentimentul meu național, să mă simțesc străină de tot ce mă înconjora.

Mai târziu aflai, că printre colege erau câteva

sârboiace din Banat și trei italienece din Fiume. Cu aceste legai prietene și în orele libere, ne mai distram discutând împreună.

Plictisită deci, de prolegerile, cari îmi pricinuiau numai deprimare sufletească, eram foarte bucuroasă când se făceau excursiuni prin împrejurimi. Atunci, admirând minunatele peisagii ale frumoasei Transilvanii, simțeam o mare înviorare sufletească.

Într'o zi înforcându-ne cu trenul dintr'o astfel de excursiune, în gara din Sf. Gheorghe, aflarăm puține trăsuri, dar cum timpul era minunat, eu cu câteva colege prietene, am luat-o pe jos spre orașel. Prin aceste regiuni, floarea macului roșu și cicoarea predominau, și cum mergeam agale, culegând buchete din aceste flori, ne aflarăm deodată în fața Oltului, care-și șerpuia clococitor apa pe o vale romantică. M'am oprit pentru câteva momente pe podul acestui râu legendar spre a contempla frumoasa priveliște... Urmăream cu privirea valurile neliniștite, cari izbindu-se de maluri, scoteau vueti tainice și, parcă tânguitoare... Cluj

Ascultându-le mă gândeam: „oare nu este această tânguire, ecoul sbuciumatului strigăt de jale al Poporului Român, prins de Olt în cursul său, spre a-l duce departe, peste hotar?... Și priviam, priveam, cu adâncă duioșie pe vechiul nostru tovarăș de sclăvie, dar nu fără puțină gelozie, știind că el după mai multe cotituri sprintene, eliberându-se din strânsorile Carpaților stâncoși, va continua să curgă lin și fericit, pe pământul românesc...

În ziua, aceia, încolți în sufletul meu dorința de a face la sfârșitul cursului o excursiune la Sinaia.

Comunicai această dorință colegelor de naționalități minoritare, cari consimțiră cu însuflețire. Era însă greu de a convinge pe cele maghiare. După multă stăruință, am reușit a îndupleca 30 învățătoare. Zece colege maghiare, rămase implacabile, plecară supărate acasă, zicând că nu doresc să vadă „Țara Valahilor“. „Atâta pagubă“ mă gândeam eu, dând zor cu pregătirile de drum.

Și așa, într-o splendidă dimineață a luni lui Cup-tor — cu câteva zile zile înainte de izbucnirea răz-boiului mondial — ne-am sculat cu zorile deodată și plecaram la Brașov, de unde luarăm trenul cu destinația Predeal. O fericire nemărginită îmi inundă sufletul gândindu-mă, că am să văd Țara Românească!

Lăsând în urma noastră fermecătoarele împrejurimi ale Brașovului, înaintam tot mai adânc în inima Carpaților. Dela o vreme, trenul începu să urce din greu, iar drumul deveni din ce în ce mai îngust. Treceam de zor prin pasul Predeal... Mai apoi, puțin câte puțin, orizontul iarăși se lărgi, dându-ne puțința de a contempla mai în voie frumosul tablou al naturii. Eu stam la geamul vagonului. Privirea mi lacomă răfăci în depărtare... dar deodată se opri într'un punct, ca fascinată... În momentul acela, uitând că mă aflam în mijlocul colegelor, în majoritate unguroaice, cari mă pândeau cu ochi iscoditori, nu-mi putui stăpâni emoția și scosei un strigăt de admirare. Tot simțul meu era predominat de o vedenie măreată și minunat de frumoasă, care făcu să-mi bată inima cu putere. Pe coama unui munte, un steag mare, uriaș, tricolorul românesc, se legăna între cer și pământ, cu fâlfâiri maiestruoase și mândre, mângâiat de razele aurii ale soarelui. Doamne, ce frumos era! Il privii aproape cu evlavie... După ce schimbarăm trenul în Predeal, unde ni se vizară pașapoartele și ni se schimbară banii, un alt tren, românesc, sbură cu noi, pe pământul sfânt al României...

Soarele vărsa văpăi. Era foarte cald și mă uitam cu jind la coastele împădurite cu brazi, cari par că mă chemau la binefăcătoarea lor umbră. Prahova ne întâmpină în cale și ne întovărăși legănându-și agale argintul pe încântătoarea-i vale. Bucegii se ridicau falnici în zare, înălțându-și crestele spre cer, cari apoi se pierdeau în ceața albăstrie... Toate aceste tablouri pe cari încercam să le cuprind deodată cu privirea, îmi fermecară sufletul. În fie care gară trăgeam cu urechea să aud frumosul grai românesc...

În gara Sinaia ne-am dat jos. N'am să uit nici odată ce am simțit, când am pus pentru prima dată

picioarul pe pământul României. Duiosie, amestecată cu mândrie, îmi copleșiră sufletul, dar mă luptam să-mi ascund emoția, căci în timpul acela, eram siliți a ne înăbuși în suflet ori ce sentiment național.

Înaintărăm pe o minunată șosea din marginea unui parc, umbrită de brazi și alte plantații decorative. Trăsuri elegante, căptușite cu catifea, mânate de vizitii îmbrăcați tot în catifea, circulau pe acolo neconțenți. Mă măgulea faptul, că și unguroaicele mele, prinseră a privi admirativ, atât împrejurimea și parcul prin care înaintam, cât și luxul și eleganța acelor trăsuri, cari transportau o lume atât de aleasă.

Am vizitat marea biserică regală, al cărei turn, atunci era încă în construcție. Interiorul însă deja aranjat, era de o rară frumusețe. Un călugăr ne arătă o mulțime de podoabe sfinte și icoane, brodate cu pietre scumpe, foarte lucrate cu o desăvârșită artă de Regina Elisabeta și M. Sa Regina Maria. Ne mai arătă, curiosul călugăr, o minunată sculptură din aur curat, care reprezenta mănăstirea de Argeș în miniatură.

Tot interiorul acelei biserici regale, era fascinant de frumos. Strălucirea auriturilor și pietrelor scumpe, par'că ne ameli. Toate colegele rămaseră mute de mirare!

După vizitarea mănăstirii regale, ne îndreptărăm spre Castelul Peleş, care era împrejmuit de brazi și o mulțime de flori exotice de o mărime și frumusețe extraordinară. Splendoarea castelului cu minunatele-i turnulețe, ne-a întrecut ori ce închipuire.

Sentinelele ne atraseră atenția, că nu era voie să stăm locului și așa cum înaintam în rânduri, văzurăm de odată, într'unul din balcoane, apărând marea statură a Regelui Carol I. La salutul nostru ne mulțumim cu un zâmbet binevoitor pe buze.

Cu câteva minute mai târziu, două mașini regale trecură pe lângă noi. Și atunci îmi fu dat, să văd și pe Regina-Poetă, Carmen Sylva, precum și pe M. S. Regina Maria și pe Marele Rege Ferdinand I, desrobitorul nostru de mai târziu. (Pe atunci Principi moștenitori).

Eram atât de fericită, că m'a învrednicit Dumnezeu să văd în ziua aceea, atâtea minuni...

*
* * *

Dar durere, n'am stat decât câteva ore, în acel frumos paradis al României, căci după o mică gustare în grădina unui restaurant, mă aflai iarăși pe calea, care ducea spre pământul încâtușat în lanțurile robiei... Duceam însă cu mine amintiri rare, cari lăsară adânci urme în sufletul meu...

La reîntoarcere stam iarăși la geamul vagonului și cu privirea umedă îmi luai adio, dela frumoasa Vale a Prahovei, pe care curgea argintul râului, sărutat de ultimele raze ale soarelui și apoi, dela culmile Carpaților, cari se pierdeau în negura, din ce în ce mai deasă, a tainicului amurg de vară...

Elena Langu născ. Margu
inv. dirig.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Realizări practice

Atât psihologia, cât și pedagogia (în a deveni tot mai mult științe de observație și de experiență. Un puternic curent în această direcție domină studiile, observațiile și cercetările întreprinse în faată lumea, pentru a da baze temeinice acestor științe.

Paralel cu acest curent, și ca o firească consecință a lui, se observă tendința de a introduce metodele experimentate și în practica educației și în practica școlară. Se simția mai puțin altădată nevoia de a se cunoaște, în adevăratul înțeles al cuvântului, copilul, deoarece cu ajutorul datelor unei psihologii abstracte și teoretice, pedagogia făurise un copil - tip, creiase un învățământ în vederea acestui copil - tip și-l aplica tuturor deopotrivă. Rezultatul era o simplă nivelare a individualităților ce se puteau adapta.

Nevoia cunoașterii copilului s'a impus mai târziu educatorului, de îndată ce psihologia diferențială a dovedit că fiecare copil are o individualitate proprie, deosebită de a celorlalți.

Gândindu-ne la aptitudinile practice ale școlărilor, ne putem da ușor seama, cât de importantă este cunoașterea și punerea lor în valoare, fie pentru câștigarea unor îndemnări, cari să facă pe cel ce are asemenea aptitudini un biruitor într-o profesiune, fie pentru a ne servi de ele, spre o ușoară înțelegere a cunoștințelor de cultură generală. Clasele noastre, de obicei destul de populate, ne oferă un câmp larg de observațiune, dându-ne putința de a vedea cât de neputincios este modul de a trata pe toți școlarii, ca având aceleași puteri. Un educator care aplică acelaș tratament tuturor, care deci se conduce după aceleași norme pentru toți, nu are de loc în vedere, motivele fizice sau sufletești, cari dictează faptele și judecă totul.

Astfel, unii copii, cari nu pot răspunde anumitor între-

bări la cari alți răspund, sunt tratați, drept lipsiți de inteligență. Cauzele neputinței lor fac în necunoașterea noastră a gradului de inteligență al copiilor. În școală s'a dat și se mai dă încă, mai multă atenție școlarilor, cari pot înțelege și reproduce cu ușurință cele auzite. Memoria auditivă și putința de exprimare cu ușurință au fost luate ca măsură a inteligenței. Chiar dacă printr'o mai bună metodă, s'ar face apel la toate tipurile de înțelegere bazate pe ascuțimea unor anumite simțuri, rezultatele sunt căutările tot după ce copiii pot răspunde unor întrebări, ce se raportă numai puterilor de abstracție. Inteligența teoretică, verbală este singura recunoscută ca atotputernică. Codașii claselor, raportați la această măsură, sunt de cele mai multe ori niște infrânți, puterile lor nefiind utilizate, direcția în care ei s'ar putea manifesta nefiind în cinste. Și astfel școala, în loc de a pregăti pentru nevoile vieții, taie câte odată aripi, ce s'ar fi putut întinde cu atâta folos. E timpul să dăm copiilor cu aptitudini practice, partea lor la bucuriile succeselor, ce le pot avea în școală.

Să vedem, care ar fi procedul prin care am putea cunoaște sau determina aptitudinile practice ale școlarilor noștri pentru a ne putea apoi da seama de posibilitățile ce le aveau pentru a fi puse în valoare.

Determinarea aptitudinilor în general și a aptitudinilor practice în special, trebuie s'o spunem din capul locului, nu e tocmai ușor de făcut. De multe ori ne-am putea înșela luând drept aptitudine pentru un lucru, numai rezultatul exercițiului sau altădată numai instinctul către activitate, aceea pornire sufletească ce o are oricine de a face ceva. Ori știm că, aptitudinile nu poate fi decât aceea pornire care se rezimă pe o dispoziție născută. Exercițiul o întărește, dar nu o poate înlocui.

Voiu arăta aici, cum am procedat la clasa mea, clasele I, II, în anul trecut, anul acesta voiu încerca mai mult, și datele ce am cules, date pe baza cărora am întocmit foile individuale ale copiilor, la rubrica: inteligență, practică și aptitudine specială. M'am folosit mai mult de observațiunea directă și puțin de teste și mărturii, Pari atunci când s'au produs, au fost supuse controlului observațiunii. Drept test, am executat următoarea lucrare: Din luf copiii au făcut o bilă în cinci minute. Desigur toți au lucrat cu plăcere, dar aceasta nu era un indiciu pentru mine. Am strâns rezultatele. Le-am privit

din punct de vedere al formei, clasificându-le în rotunde cu suprafața netedă și mai puțin rotunde cu aspritate. Raportate observațiilor mele dinainte, am văzut că multe din lucrările notate bune, aparțineau copiilor slabi la studii.

Pentru a atrage oarecare concluziuni, pentru fixarea datelor ce-mi erau necesare, am făcut următoarea precizie:

copiii cu inteligență teoretică, au complectat cu imaginea lor obiectul înainte de a-i da o formă definitivă, executând numai câteva note caracteristice cu puterea lor de abstracție. Cei cari executaseră bila, dându-i o formă rotundă și netezându-o, trebuie să fi simțit nevoia de a avea concret toate notele esențiale ce o caracterizau, nelăsându-i drumul din mână până ce aceasta nevoie n'a fost satisfăcută. Aceștia sunt copiii la cari presupunem o inteligență practică. Desigur că nu poate fi luată ca lege această constatare, în urma unei singure probe. S-ar putea ca unele lucruri bune să nu fie decât rezultatul exercițiului.

Ca să înlătur oarecum pledicile ce ni se puneau prin intervenirea exercițiului, sau chiar a imboldului la muncă, am întrebuințat altă metodă: un fel de teste comparative având în vedere, nu rezultatul fiecărei probe, ci diferența dintre ele. Astfel anunțam, că vom lucra ceva din carton. Toți copiii au primit cu bucurie această propunere de lucru. Bucuria și-o manifestau chiar prin scoaterea și atingerea materialului. În timpul executării, entuziasmul unora scădea. Desigur se loveau de oarecare greutate și plăcerea era micșorată, chiar dacă lucrul era ușor.

Adunând și clasificând lucrările am văzut că erau unele chiar bine executate. Totuși nu-mi puteam da siguranța, că cei ce le executaseră aveau inteligența practică pentru că se putea prea bine să fie niște firi prea supuse influențelor din afară, poruncilor și lucrul să fie fost făcut, pentru a da ascultare poruncii, iar nici de cum dintr-o nevoie suflerească.

Am dat aceiaș lucrare să fie executată în voie de către școlarii. Acum începeau să se aleagă. Comanda din afară și supravegherea nu mai interveneau. Exercițiul dela alte lucrări fără plăcerea de a lucra, fără dispoziția născută, nu-și mai avea locul. Imboldul la muncă fusese satisfăcut oarecum la prima probă. Rezultatele dela această probă, comparate cu cele dela proba întâia, ni-au descoperit, că erau puțini cari aveau într'adevăr progres.

Dela prima probă, lucrările fuseră clasificate, împărțindu-se în trei grupe: slabi, mediocri și buni. La toate grupurile sau găsit diferențe atât în plus cât și în minus. Din cei slabi, foarte puțini s'au menținut și au realizat chiar puțin progres, restul au fost mult inferiori primei probe. Nu aveau dispozițiuni. Dintre mediocri majoritatea au fost notați inferiori primei probe. Câțiva însă din aceasta categorie au întrecut pe toți în progresul realizat. Aveau dispozițiuni lipsite de exercițiu.

Și din categoria celor buni au fost câțiva puțini însă, cari au avut rezultatele inferioare primei probe. Erau băieți ascultători, muncitori, dar nu aveau îndemănare. Restul din cei buni au realizat progrese simțitoare.

În urma constatărilor făcute, pe baza celor două probe, constatări supuse și ele controlului observațiunii directe, am putut să am o idee sumară, asupra puterilor de înfăptuire ale școlărilor mei.

Am întrebunțat către sfârșitul anului și procedeul măturilor. Le-am cerut să-mi spună — în scris — fiecare ce dorește să lucreze când o fi mare (profesiunea). Procedeul acesta dă foarte puține indicațiuni pentru recunoașterea aptitudinilor. Cei mai mulți nu se gândesc la posibilitățile ce au pentru a fi buni sau răi, pentru o anumită profesiune. Sunt unii cari ar dori să fie în pielea anumitor oameni, pe cari îi idealizează, fără a cunoaște condițiunile ce se cer în profesiunile ce execută acești oameni. Exemplu era un infirm, care dorea să se facă ofițer.

Toate probele despre care am vorbit, unite totdeauna cu observațiunea directă, m'am condus la formarea unor caracterizări generale, asupra profesiunilor, pentru care ar fi fost mai apti, pentru a face din ei niște învingători în viață.

Nu uit să menționez că în Ministerul de Instrucție Francez, există o direcție a serviciilor de orientare profesională.

Notăm că marile uzine din Germania, Elveția și alte țări își atașează câte un psiholog expert în vederea selecționării oamenilor.

Cum vedem, în alte țări metoda cercetării aptitudinilor, creată, la început pentru școală, a depășit cadrul acesta inițial și s'a pus în serviciul tuturor, industria, comerțul, administrația, armată etc. se folosesc de aplicările ei.

A sosit timpul și le folosim și noi.

Astfel, s'au înființat în București și Cluj institute de psihologie experimentală unde se fac cercetări spre a se putea cunoaște puterea fiecărui individ pentru a putea pune pe omul potrivit, la locul potrivit, încât cu minimum de efort să producă maximum de randament. În curând, voi căuta să arăt și realizările practice din anul acesta.

VASILICA DUMITRESCU

Inc. Sc. de Aplicație de pe lângă Sc. Normală
de tete Oradea.

Scriitori și cărți

„Existența Tragică“

Dacă prin: „Eonul dogmatic“, „Cunoașterea luciferică“ și „Cenzura transcendentă“ ale D-lui Lucian Blaga (lăsând la o parte altele destul de însemnate) tânăra noastră literatură filosofică a avut de câștigat enorm de mult și dacă cununa acestei literaturi, devine din ce în ce mai împodobită, nu trebuie să uităm că una din cele mai frumoase petale cari au coloritul acestei cununi, o formează „Existența Tragică“ încercarea de sinteză filosofică a D-lui profesor D. Roșca, autorul „Delicventului minor“ interesantului studiu de criminologie.

Este cu atât mai interesantă această carte de profundă cugetare cu cât ea face parte integrantă din ființa autorului și cu cât își propune să rezolve o problemă de actualitate ce privește cu predilecție tânăra generație, căreia existența — indiferent de motive de orice ordine li apare în culorile cele mai negre.

Țin să precizez dela început că noțiunea „tragic“ nu are nimic comun — ba e cu totul deosebită de înțelesul pe care unii îl atribuie adjectivului „pesimist“.

Din perspectiva filosofiei dezvoltată în această carte pesimismul și optimismul apar drept non — sensuri în măsura în care vor să fie concepții generale ale existenței — căci sunt totalizări nejustificate și nejustificabile ale experienței. O concepție de an-

sambiu a existenței nu poate fi decât tragică, căci aceasta singură ține seamă cu dreaptă măsură de aspectele fundamentale ale realității.

Cum ia naștere acest „trăgism”? Impresiile ce le avem depe „caracterul absolut problematic al vieții noastre spirituale, despre caracterul de aventură și miracol al civilizației și valorilor ei, dau naștere unui sentiment de constantă și iremediabilă nesiguranță în ceea ce privește destinul nostru ca ființe cu anumite nevoi spirituale”.

Sentimentele acestea se pot condensa la unele conștiințe în cea mai fermă convingere. Atunci ia naștere „conștiința tragică” a existenței, și neliniștea metafizică umple până la margine toate încăperile sufletului.

Conștiința tragică produce cea mai înaltă tensiune interioară din câte poate atinge omul. Se știe apoi că toate tensiunile spirituale s'au dovedit fecunde.

(E poate locul nimerit să spun că aportul tinerei generații în toate domeniile, pe toate tărâmurile este din orice punct de vedere privit — superior celui al generației bătrâne, în sufletul căreia s'a reflectat mai puțin asemenea tensiuni).

Despre fecunditatea acestei tensiuni interioare las pe autor să vorbească :

„Tensiunea interioară astfel produsă, devine resortul tare al unui efort constant ce ne vedem nevoiți să facem spre a restabili mereu pierdute echilibruri, între forțe și valori antagoniste, dar deopotrivă de imposibil a fi sacrificate fără pierderi reale pentru bogăția vieții noastre spirituale.

Ea devine resortul unui efort ce-l facem clipă de clipă pentru a liniști în mod etern provizoriu adâncă noastră conștiință a vecinicei insuficiențe de care suferim”.

„Numai insuficientul este creator” mărturisia Goethe, și e natural să fie așa, căci fără sentimentul lipsei interioare nu mai există dorință și posibilitate de progres.

Împărțită în patru capitole, cartea caută să răspundă — fiecărui capitol răspunzând unei întrebări următoarele patru întrebări:

I. „Ținând seama de tendințele permanente manifestate în cursul dezvoltării ei istorice, care este ținta ultimă către care tinde cunoașterea?” (Cap. I. „Ideea cunoașterii integrale”)

II. „Ce imagine a existenței implică idealul suprem către realizarea căruia se îndreaptă grăbită și cam îndrăzneată, cugetarea filosofică, prudentă și mai metodică, știința pozitivă?” (Cap. II. „Mitul raționalității integrale”).

III. „Din ee credință adâncă și rezistență își scoate seva la de viață lungă — poate vecinică — visul pe care ar vrea să-l trăiască odată aevea neobosita inteligență a omului?” (Cap. III. „Natură și civilizație”).

IV. „La ce procedee ideologice recurg filosofia și știința pentru a se apropia de ținta ideală, țintă ce le definește amândorora esența?” (Cap. IV. „Atitudinea metafizică”).

Răspunsurile la aceste patru chestiuni sunt bazate în mod exclusiv pe fapte scoase din istoria filosofiei și a științelor.

Astfel în cap. I. trece în revistă toate încercările de explica-re globală a realității ce au avut ca scop dela Thales din Milet și până la Bergson — stabilirea unui lanț deductiv fără disconti-nuitate, lanț care ar constitui urzeala esențială a realității; empirice reducerea ultimă a tuturor legilor parțiale la o lege unică din care să poată fi deduse cu necesitate toate formele de existență, sau cel puțin formele esențiale ale acesteia, iată gândul îndrăzneț și mare pe care l-a urmărit gândirea filosofică în toate epocile ei de forță și de glorie.

„Deductie totală a naturii, acesta e numele adevărat al sco-pului suprem către realizarea căruia a țins, în ultima analiză, ge-niul marilor autori de sisteme”.

Scop suprem pe care oricine știe că nu l-a realizat nici o minte omenească. Și atunci iată rezultatul tuturor acestor încercări:

„Tot ce s'a descoperit din Univers n'a făcut decât să scoată la lumina zilei tot ce a fost conținut din vecii vecilor în cauza lui ultimă. Căci nu există procese de creație propriu zisă, numai procese de desvelire a ceea ce fu dat dintr'un început și a zăcut deci în umbra ignoranței noastre”.

În celelalte două capitole autorul ajunge cam la aceleași con-cluziuni din care se vede non sensul, efemeritatea, relativitatea, și evan-scența oricărei valori.

În cap. IV. care singur formează partea II. a cărții autorul părăsește cadrul experiențialist trecând în acel al cunoașterii „pure”. Atitudinea care până acum a fost cât mai spectaculară posibil, cedă de acum înainte locul unei poziții de esență afectivă în fața realității.

Prin consecință, schimbarea de atitudine atrage după sine înlocuirea aproape totală a procedeeilor de gândire. Locul analizei de până acum îl ia cu preponderență. „Construcția ideologică”.

Construcție în sfera lumii morale și împărăția sentimentului estetic. „Moral” și „estetic” în sensul cel mai larg al cuvintelor.

Ca să vedem lucrurile așa cum sunt, va trebui ca în fața realității să luăm o „atitudine metafizică“. Numai o atitudine metafizică ne arată că „relativismul este punctul ultim la care trebuie să ajungem în investigațiunile noastre“.

Dacă este așa, dacă trăim într'un „Univers“ a cărui cunoaștere ne este relativă, atunci existența noastră devine tragică.

Din toate laturile, privită, deci existența ne apare în iremediabilă și constantă nesiguranță. Tragicismul ei este îndreptățit.

Însă acest „tragicism“ să nu fie pentru noi un motiv, căluș de plausibil, de delăsare și în activitate spiritală; ci din contră să fie doar facla insuficienței noastre, pe care căutând să o complectăm să consumăm acea fecundă tensiune interioară întocmai ca pe un combustibil.

„Existența Tragică“ e o carte ce cuprinde pe lângă masive filoane de gândire filosofică, o sumedenie de ecouri din economia politică ce-și găsesc aici o complectă justificare.

E o carte despre care nu se poate spune atât cât trebuie în cadrul unei recenzii. E o carte ce îți dă mult de gândit, ale cărei probleme simți că îți înmirezmează sufletul, atunci când te-au prins în centura de beteață a lor.

Prin „Existența Tragică“ Dl. prof. D. Roșca și-a căpătat locul material în mișcarea filosofică românească.

I. A. Chiriță

Instrucție populară

III.

7. Dotația învățătorilor

Dacă defectele menționate în capitolele precedente le-am considerat de piedeci ale instrucției populare, mult mai vădit trebuie să considerăm de aceeași piedecă dotația învățătorilor. Și poate ar fi fost mai bine să mă exprim așa: Salariul desordonat achitat al învățătorilor, căci în prezent și dacă nu curge, dar totuși picură câte ceva și învățătorului, numai că și acest pușin în câte locuri se dă regulat ?!

Cam 80% a învățătorimei desigur lamentează cu tot dreptul pentru iregulata achitare a salariului său. Și această desordine e pricina ce micșorează voia de activitate a învățătorului, împiedică hărnicia lui, căci doar dacă și acel beneficiu bagatel rolează numai pe chitanțier, dar de fapt nu există la termen, nu-i mirare dacă luptând cu privațiile, învățătorul își pierde pofta de acțiune profesională.

Deși instrucția reclamă om integru. Ei bine, dar învățătorul confesional fiind în deplina cunoștință a faptului, că dacă el va sprijini pe parohie sau pe credincioșii aceleia, eșec va deveni calculația sa, deaceea își caută așa ocupație secundară, din care și dacă nu boierește, la tot cazul suplinindu-și dotația, trăiește fără lipse mai mari. Similară e și soarta învățătorului de Stat.

Nu suspicionez eu pe nimeni, nici fac aluzie la anumite persoane concrete, ci numai în general meditez; dar atât cutez să afinu că această stare anormală este pata de rușine a problemei instrucției populare, apoi așa gaură, ce necondiționat trebuie s'o astupăm.

Proverbul spune că: Cu burtă flămândă încă nici pe Dumnezeu nu-l putem lauda. Iar învățătorul are stomac, pe care și dacă moderat, dar onest, fără lamentație și impulare ar trebui să-l umple. Să creadă fiecine că intrucât e sălul învățătorul îndată poate arăta mai mare și mai bună reușită alfabetul. Dar până când

învățătorul confesional, înjosindu-și funcția mobilă, este forțat să cerșească de mulțori din casă în casă puțina-i dotație bine meritată; până când învățătorul de Stat numai cu împrumut se poate susține, neprimind salariul său la timp regulat, până atunci scumpii mei concetățeni guralivi nu discutați autoritar despre problema instrucției române, căci pe voi înșivă vă veți blamă.

Apoi infinit de mare calamitate mai este și servește spre precizul detriment al problemei învățământului:

8. Ingusta sferă de activitate a revizorilor regionali

De n'ar fi legată mâna revizorilor, dacă în anumite chestii urgente ar putea dispune direct și n'ar trebui să apeleze dela Ana la Caiafa, dela Pilat la Irod, cred cu siguranță, ba știu cert că roata problemei instrucției populare nu s'ar hurdacă pe teren grunțuros, ci ar înainta pe drum neled.

Dar în prezent, dacă elevul nu frecventează școală, dacă salariul învățătorului se achită iregular; — dacă școala nu-i înzestrată cu cărți didactice, dacă lipsește instalația, dacă niște părinți își uită de sine, considerând școala nu de biserică, ci birt, încât acolo în prezența sufletelor inocente încep să-și arate curajul: Revizorul nu poate da imediată dreptate, ci el cearcă pe prim-pretor, pe prefect, comisia județeană administrativă și de mulțori ajutorul, justiția numai atunci vine și se întâmplă, când totul e târziu deja.

O așa restricție a sferei de activitate a revizorului e infinit de mare piedecă relativ la problema instrucției noastre populare!

Dacă revizorul în cadrul stabilit prin lege poate acționa nemijlocit, imediat; dacă învățătorul își poate remedia direct păsul; apoi și alte exceșe ale instrucției populare le poate aplara momentan fără orice circumferență: o să se convingă fiecare cum îndată nu vor atâtea lamentații ici și acolo, fiindcă reclamațiile învățătorilor sau ale autorităților, asemenea divergențele iscate între aceste, conflictele mai mari și mai mici poate să le aplauzeze just, prudent, cu pricepere.

În cadrul scurtei noastre reflexiuni nu încap specificarea ocupațiilor revizorilor, deaceea redactarea corectă și pedagogică a chestiilor atinse aci o amân pe altă dată. Dar și acum pot declara fără nici o insultă atât, că restricția revizoratului și subordonarea lui altor autorități circulante pe alt spațiu este spre mare detriment problemei didactice, în fruntea căreia e dispus ca indicator și cmducător.

Să relevăm rezumativ și procedarea absurdă, conform căreia niște indivizi protejați pe terenul literaturii nu odată se împărtășesc în favor peste așa scriitori, ale căror opere concert sunt mai bune și mai utilizabile decât ale acestora; dar fiindcă unii critici din părtinire, sau Dumnezeu mai știe din ce cauză pe aceștia li dezmierdă și spre incommensurabila daună a instrucției li împărtășesc în avantaj, întrucât produsele lor primitive parcă le impun școalelor

9. Monopoliul cărții didactice

Unele dieceze țin anume scriitori proprii și acești bărbați momiți manualele le fabrică așa cași cojocarul din Seliste sumanul.

Gura învățătorilor în această mare patrie este plină cu reclamația, că manualele de învățământ le fabrică niște oameni, cari nu se pot apropia în merit de lumea priceperii copiilor, și diamentul nu în pulbera metaloidă, ci între stele îl caută.

Deșeartă i însă toată această reclamație motivată! Dinaintea învățătorului închisă-i aproape complet și hermetic literatura cărților didactice, căci dacă după praxa-i de multi ani a și scris el o carte într'adevăr vitală și foarte utilizabilă, laboare iluzorie a terminat, deoarece cartea sa nu i-se aprobă și astfel n'are loc în școală.

După a mea părere critica manualelor de învățământ pentru școalele primare aparține în sfera de drept a învățătorilor cu bună reputație. Preotul, profesorul, revizorul, inspectorul școlar și alte elemente pot să se inițieze, precum se și inițiază, în științe mai înalte, dar la recenziunea unei cărți didactice numai rar se pricip așa, ca această critică să fie corectă și admisibilă. De asta marea majoritate a cărților învățământului primar e defectuoasă, pe cari trebuie să le schimbe broșurile amăsurat aptitudinii de concepție a copilului și în toată privința corespunzătoare principiilor pedagogice

10. Colegialitate învățătorescă

Iubiți învățători! Dacă pân' aci ați cutreerat moșia altuia și ați măturat înaintea casei altuia, intuiți deacum pe scurt și curtea voastră proprie, căci zău: și acolo sunt multe cele ce corespund, Adică să nu credeți cumva că doar voi ați fi fără maculă și niște ființe perfecte cari numai pe alții li puteți îndrepta, dar pe voi nimeni nu vă poate întoarce la loc.

Nu odată a muncitorului e cauza că țarina nu rodește. Nu odată învățătorul e pricina fatalității, dacă pământul se surpă sub picioarele sale și își pierde autoritatea, liniștea.

Așa-i, dragi învățători! Există și în voi suficiente defecte, căci nu odată economisiți rău talentul încredințat vouă și în afară de asta lipsește în voi consimțământul, sau cu alte cuvinte: s'a stricat spiritul colegial învățătoresc. Deși odinioară nu așa a fost asta! Colnțelegerea fraternă a fost semnul ce a caracterizat profesiunea voastră învățătorească, iar în prezent discordie dăinue între voi.

Discutați despre autoritate și exagerat reproșați lumii că nu fruntea mesii a fixat loc pe seama voastră, dar uitați aceea că adesea înșivă sunteți cauzele situației în care tânjiți și cu micșorarea reciprocă vreăți să vă reparați autoritatea stătătoare pe ruinată bază.

Alergați după titluri și parcă vă rușinați de splendidul titlu îmbinat cu vocațiunea voastră nobilă.

În față unul cu altul nu odată sunteți, iar pe cine considerați numai cu nițel mai apt decât voi, în fața aceluia sunteți prea modești, timizi.

Lipsește din voi nobila ambiție, iar dacă totuș câte unul dintre voi probează să se urce mai sus pe scara socială, pe acela îl apucați de aripi și-l smuceți la pământ. Vouă nu vă place, dacă dintre voi pe unul întâmplarea îl pune pe o mai înaltă treaptă, căci pe acela îl și presupuneți deja de-a vă fi adversar.

Vă mâhniți și vă revoltați pentru eventuala ocolire, iar dacă unuia reușește să ajungă înspre fruntea mesii, pe acela îl priviți ponciș, fiindcă sunteți invidioși.

Nu odată exprimați asupra unui altui pe nedreptul așa opinie, încât și spatele vă părâie de ea. Această obiecție vă place s'o faceți mai ales în așa loc, unde voi sunteți cei mai erudiți: decât episcopul și domnul primar. Influința nici nu o simițiți, căci acești oameni buni nu întrelasă a defăima pe colegul vostru calomniat, iar pe voi, când a trecut vizita, să vă disprețuească pentru meritul vostru personal.

Aceste și încă alte sute similare pasiuni formează debilitatea caracterului vostru.

Credeti oare învățători iubiți că toate aceste calități ale voastre ar fi spre folosul instrucției primare? Eu nu pot crede, căci rezultat și binecuvântare în activitate numai acolo este, unde învățătorii acționează în pace, în dragoste colegială, respectându-se viceversa. Vigoarea voastră deci nutrimentul și condițiile sale le găsește în colegialitate, iar fericirea voastră în iubirea reciprocă.

Căci, dacă voi nu vă iubiți, nu vă respectați unul pe altul: dela altul, dela străin asta degeaba o veți aștepta, căci voi aveți atâți inamici, câți ar fi mulți și de prieteni. Indiferența, neprice-

pure . . . toate vise opun. Stați în față cu față cu aceste porniri
adversare, cu aceste să vă luptați până când nu vor încheia pace
cu chestia voastră preponderantă.

Iubiți învățătorii! Nu vă certați, ci lucrați! Lucrați în cola-
borare unul pentru altul și pentru problema instrucției primare a
iubiței noastre Patrii!

Influențați, creați, promovați instrucția ce vi-s'a încredințat
și firmamentul culturii naționale se va însenina!

Pr. T. Dr. Potcaș.

Scriitori și Cărți

M. Sebastian: „De două mii de ani” roman.

În timpul din urmă, în literatura românească s'a introdus un element nou și lucru interesant — cei ce l-au introdus, au introdus elementul lor — dealtfel ceace era și natural.

Este vorba de exploatarea literară a mediului erveesc din România. Nimeni să nu creadă că vroid să scrii despre Evrei nu ai avea ce scrie — din contră, literatura care trebuie să abordeze orice domeniu și orice strat social, își va găsi în masa evreiască subiecte de toată magnificența, așa cum se vede din cele ce au scris până cum I. Peltz, Mih. Sebastian, și alții.

Dar dacă I. Peltz, a redat numai un instantaneu al vieții — pline de caducitate și evanescență — în povestea de de dragoste fără noroc a lui Ioină, (din „Foc în hanul cu Tei”) un tablou plin de realism asupra celor ce se petrec în „gheoitto”, apoi M. Sebastian a atacat problema cu mai multă temeritate.

În „De două mii de ani” M. S. vrea să deslege problema iudaismului în România. Că problema a fost deajuns sau insuficient tratată rămâne să vedem.

Autorul nu ne arată în decursul celor 350 de pag. decât că „evreul” suferă de două mii de ani și bă implicat și croul — care e evreu — suferă. Dece oare suferă „evreul”?

D-I Nae Ionescu — profesor universitar — în prefața (care nu era necesară) pe care o face romanului D-lui Sebastian nu a voit să lămuriască problema iudaismului cu tragicul ei, problemă pe care croul romanului nu a lămurit-o îndeajuns, fiind înainte de a fi „evreu”: un cerebral.

Spune D-I N. I. că „evreul” suferă fiindcă e evreu și „evreul” trebuie să suferă căci altfel nu se poate:

„Suferi pentru că ești evreu și evreul trebuie să sufere; ai înceta să fi evreu din momentul în care nu ai mai suferi; și nu ai putea să scapi de suferință decât încetând de a fi evreu. Este desigur o apăsătoare fatalitate. Iar tocmai de aia nu e nimic de făcut: Iuda va agoniza până la sfârșitul veacului“.

Sofistica aceasta a D-lui N. I. nu a demonstrat nimic deoarece D-l N. I. a făcut o prefață antisemită, o prefață care e cu totul în desacord cu romanul; fapt care a făcut pe autor să scrie acum „Cum am devenit huligan“, carte în care caută să justifice pentru ce a publicat prefața de care e vorba.

Stând de vorbă cu D-l Octav. Șuluțiu — unul dintre cei mai apreciați critici literari de azi — îmi spunea că „M. Sebastian nu poate scrie bine din cauza superiorității sale intelectuale“, la care eu am adăugat că: Sebastian se consumă în scris, trăiește — sau a trăit — cu prea multă pasiune ceea ce scrie“.

Totuș M. S. a reușit să situeze pe un plan bine colorat de condeiul său cele două momente active ce sălășluiesc într'un „evreu“: Unul al tradiției iudaice, și altul al *solului natal*. Tradiția iudaică e una singură; solul natal diferit.

Există deci un evreu-sus, după cum există un evreu-român, sau un evreu-german. Toți au însă aceeași tradiție.

Acestea reies din câteva fraze, de o profunzime care ne face să spunem că M. S. e și un cugetător pe lângă că e roman cîer.

„Liber statul să mă decreteze vapor, urs polar sau aparat fotografic, eu nu voi înceta prin aceasta să fiu un evreu, un român și un dunărean“, (pag. 350) și mai departe: „Nu știu cum aș fi fost dacă m'aș fi născut în altă parte. Sunt sigur că aș fi fost altul“.

Sinceritatea cu care e scrisă această carte, îi dă adevărata valoare; iar stilul plin de vigurozitate și cugetarea ce o cuprinde „De două mii de ani“, mă fac să afirm că M. Sebastian a scris un roman bun.

I. A. Chiriță.

REGULAMENTUL

Secției de înmormântare a Asociației Inv. din Bihor
 Secției de înmormântare a membrilor Asociației
 Învățătorilor din județul Bihor.

Art. 1. Pentru a feri familia învățătorului, învățătoarei, conducătoarei grădinei de copii, măestrului sau măestrei dela atelierele școalelor primare de stat, de lipsurile dureroase și de umilințele la care poate fi expusă cu prilejul trist al morții acestora, se înființează o secție cu sediul la Oradea, sub numirea: „Secția de înmormântare a învățătorilor din județul Bihor“, care va da ajutoare momentane familiilor membrilor decedați ai acestei secții.

Art. 2. Membri ai secției pot fi numai membrii ai Asociației Învățătorilor din județul Bihor și anume: învățătorii și soțiile lor neînvățătoare, învățătoarele și soții lor neînvățători, conducătoarele grădinilor de copii și soții lor neînvățători, măestrii și soțiile lor neînvățătoare și măestrele și soții lor neînvățători.

Art. 3. Fiecare membru al secției de înmormântare este dator să plătească la înscriere, odată pentru totdeauna o cotizație de fondare în suma de 100 (una sută) lei și o cotizație lunară, precum urmează:

Dela 18 - 25 ani inclusiv o cotizație lunară de 70 lei.

„ 26 30	„	„	„	„	„	75	„
„ 31 35	„	„	„	„	„	85	„
„ 36—40	„	„	„	„	„	95	„
„ 41 45	„	„	„	„	„	110	„
„ 46—50	„	„	„	„	„	130	„
„ 51 55	„	„	„	„	„	160	„
„ 56 57	„	„	„	„	„	210	„
„ 58—60	„	„	„	„	„	250	„
„ 61 62	„	„	„	„	„	300	„
„ 63 65	„	„	„	„	„	360	„

Art. 4. Cotizațiile lunare se plătesc timp de 25 ani consecutiv, respective numai până la moartea membrului contribuabil, dacă aceasta survine mai de grabă de expirarea termenului de 25 ani.

Art. 5. Cotizația lunară ce o plătește membrul la înscriere sa în această secție de înmormântare, o va plăti în toate lunile până la expirarea termenului de 25 ani, respective până la moartea membrului, dacă aceasta survine mai de grabă.

Art. 6. Cotizațiile lunare se rețin prin statutele de leafă ale titularilor; iar dacă aceștia sunt soți sau soții neînvățători sau învățătoare, se vor reține prin statutele de plată din leafa soților lor învățători sau învățătoare. Fiecare membru va da o declarație prin care se învoiește, ca să i-se rețină cotizațiile prin statele de leafă.

Art. 7. Membrii cari nu-și achită cotizațiile regulat, vor fi somați de Comitetul Asociației sau a Secției de înmormântare și dacă în timp de 3 luni, dela data somării nu-și achită toate restanțele, se consideră ca retrași din societate fără a-și putea forma drept asupra cotizațiilor vărsate.

Art. 8. În cazul că un membru este transferat în alt județ, sau părăsește învățământul primar, îi stă deschisă respectivului alternativa de a-și cere și reprimi cotizațiile lunare solvite de el până atunci, dar fără dobândă, sau de a continua să rămână membru al fondului și mai departe, obligându-se la achitarea regulată a restului cotizațiilor sale până la împlinirea termenului de 25 ani.

Art. 9. Acest fond formează proprietatea membrilor lui și asupra ajutoarelor nu se poate pune sechestrul.

Art. 10. La moartea unui membru contribuabil al secției de înmormântare, cel încredințat prin declarație cu înmormântarea lui, ridică imediat dela cassieria Secției de înmormântare un ajutor în suma de 50.000 lei.

Art. 11. Pentru ca să se poată primi de moștenitorii membrului contribuabil ajutorul de 50.000 lei, trebuie să fie membru cel puțin de 6 luni sau să fi plătit cotizațiile pe șase luni.

Art. 12. Dacă un membru al secției moare înainte de a fi plătit cotizațiile lunare pe 6 luni: i-se va da un

ajutor până la suma de 10.000 lei, sau dacă comitetul de conducere află de bine, îi poate acorda un ajutor și mai mare.

Art. 13. Dacă un membru al secției de înmormântare se sinucide, moștenitorii lui vor primi ajutorul în suma de 50.000 lei numai dacă a fost membru al secției cel puțin 1 an și dacă și-a plătit cotizațiile lunare timp de un an; iar dacă se sinucide înainte de a împlini un an ca membru și a fi plătit cotizațiile lunare pe timp de un an, se va plăti numai spesele de înmormântare, cari nu vor putea trece peste suma de 10.000 lei.

Art. 14. Cel încredințat cu ridicarea ajutorului de înmormântare trebuie să prezinte dovada despre deces, care va fi certificată și de directorul școlii primare din comuna respectivă

Art. 15. Ajutorul de înmormântare trebuie să se întrebuițeze în primul rând pentru înmormântarea cuviincioasă a membrului decedat.

Art. 16. În cazul că vreunul din membrii decedați nu ar avea moștenitori, sau dacă nu a dispus cine să se îngrijească de înmormântarea sa, comitetul de conducere are datoria să se îngrijească de înmormântarea aceluia prin exmisiu din sânul său, cari vor trebui să-și dea seama despre toate cheltuelile făcute. Jumătate din suma cruțată din ajutorul de bani va trece la fondul de înmormântare; iar ceialaltă jumătate va trece la fondul de ajutorare al secției de înmormântare

Art. 17. Fondul de ajutorare al secției se va compune: din sumele arătate la art. 17, din donațiile făcute pentru acest scop și din sumele ce se vor plăti anume pentru acest scop.

Art. 18. Din dobânzile fondului de ajutorare și din cotizațiile plătite anume la fondul de ajutorare se vor da ajutorul membrilor bolnavi ai secției de înmormântare, pentru a se putea cura, sau să meargă în senatorii sau localități balneare sau climaterice.

Art. 19. Jumătate din cotizațiile membrilor retrași conform art. 8. de mai sus vor trece la fondul de înmormântare al secției, iar ceialaltă jumătate la fondul de ajutorare al secției, în care caz vor fi întrebuițate conform dispozițiilor de sub art. 19 de mai sus.

Art. 20. Cotizațiile lunare, taxele de înscriere cotizațiile membrilor retrași și conform art. 8 și taxele plătite anume pentru acest scop vor forma fondul de ajutorare al secției.

Art. 21. De moștenitori ai membrului decedat se va considera: soția și copiii decedatului sau cel pentru care a testat decedatul ajutorul.

Art. 22. Averea în bani a secției de înmormântare se va depune la institute financiare de tot sigure, precum sunt: casa de depuneri și consemnări, poștă, Banca Națională, Banca Învățătorilor din Bihor, sau se va plasa în imobile fructificătoare, după cum se va hotărâ de comitetul de conducere.

Art. 23. Comitetul asociației sau comitetul secției de înmormântare este obligat a se îngriji ca oricând să aibă disponibil în casă în bani suma necesară pentru ajutorarea alor 2—4 cazuri de moarte

Art. 24. Comitetul asociației Învățătorilor din Bihor este totodată și comitetul secției de înmormântare. În caz că membrii acestei secții ar afla de bine, poate să-și aleagă comitet de conducere aparte.

Art. 25. Despre taxele încasate pentru secția de înmormântare se vor conduce registre în cadrul asociației sau dacă membrii secției află de bine, se pot conduce registre aparte.

La plata cotizațiilor lunare sau cu ocaziunea alor orice fel de abitări se vor elibera chitanțe din registru chitanțier.

Art. 26. Fiecare membru va primi un carnet de membru, în care la finea anului financiar se vor induce toate cotizațiile achitate în decursul anului. Acest carnet nu se poate transmite pe altul și care în toate cazurile va servi ca legitimație, pe baza căreia membrul va exercita toate drepturile sale câștigate.

Art. 27. În adunarea generală anuală a Asociației Învățătorilor din județul Bihor se face darea de seamă și despre mersul și averea secției de înmormântare. Ea se poate face și în adunare generală aparte numai din membrii secției, dacă membrii secției află de bine și necesar ținerea ei aparte.

Art. 28 În timp de 2 luni dela intrarea în vigoare

a prezentului regulament sau dela începerea plății cotizațiilor lunare fiecare membru e obligat a înainta comitetului asociației sau comitetului de conducere a secției extrasul său de naștere pentru a se putea constata drepturile la gradul de plată

Art. 29. Acei membri ai corpului didactic primar, cari funcționează pe raza județului Bihor la înființarea acestei secții, dacă nu se înscriu de membri ai ei timp de 1 an, la caz că ar dori să se înscrie de membri mai târziu, li-se vor pune condiții, ca: vizită medicală la un medic designat de secție, sau alte condițiuni ce secția le va afla de necesare.

Art. 30. În caz de desființare a Secției de înmormântare, membrii își primesc toate cotizațiile plătite până la data desființării.

Art. 31 În caz de forță majoră (epidemie sau războiu) comitetul de conducere va decide asupra ajutorului ce trebuie să primească familia membrului decedat, respective cel incredințat de membrul decedat, care ajutor se va împărți în proporție cu cotele vărsate și cu fondul de rezervă disponibil.

Art. 32. Regulamentul intră în vigoare în ziua aprobării lui de către adunarea generală extraordinară a asociației Învățătorilor din județul Bihor, adică la 3 Martie 1935.

Regulamentul de față s'a discutat și aprobat în ședința extraordinară a adunării generale a învățătorilor din județul Bihor.

Oradea, la 3 Martie 1935.

Președinte :
I. Mangra

REVIZORATUL ȘCOLAR
AL JUDEȚULUI BIHOR

No. 4634/1935.

Copie: Ministerul Instrucțiunii publice Dir. Inv. Primar Normal, Biroul (Ad. Tiv. și Control) No. 93886 | 935. Domnule Revizor Școlar, Deoarece învățământul primar nu s'a putut aplica pretutindeni pe ziua întreagă, așa cum prevede legea, din cauza lipsei de local pe unele locuri, iar în altele din diferite împrejurări ca lipsă de combustibil, distanțe prea mari, vreme rea etc. Și chiar dacă s'a ținut cursurile pe ziua întreagă în localuri starea igienică, în multe părți a lăsat mult de dorit, vă punem în vedere, să instituți pretutindeni la toate școlile cursurile în aer liber și improvizând acolo unde nu sunt atenanse, cerdace speciale umbrare unde să poată ține cursurile, Asemenea cursuri sunt absolut necesare pentru sănătatea elevilor și împlinirea lipsurilor din timpul anului. Ministru ss, Valaorii. Director general ss, Petre Ghișescu.

Oradea 1 Iunie 1935.

Revizor școlar :

A. Sorescu

PARTEA OFICIALĂ

Ordinele din acest Buletin, vor fi înregistrate de fiecare director, directoare de stat și confesional, comunicate tuturor colegilor dela școala respective și rezolvite întocmai.

No. 2602/1935. Peste o sută de comitete nu ni-au înaintat bugetele pe anul financiar 1935/36 nici până în prezent; prin ceceea împiedică Comitetul Școlar Județean la ducerea la îndeplinire a planului său de muncă, pentru a apăra interesele școlilor în conformitate cu dispozițiunile legii.

Prin urmare din nou se pune în vedere acestor comitete, să ne înainteze bugetele cel târziu până la data de 10 Iunie a. e., căci la caz contrar rămân răspunzătoare pentru toate lipsurile ce vor suferi din această cauză școlile.

Pentru neexecutare rămân răspunzători D-nii inv. directori ca secretari ai comitetelor școlare, față de cari se vor aplica cele mai severe sancțiuni, pentru neconfirmare și executare a ordinelor date.

Unii D-ni secretari ai comitetelor școlare se scuză, că n'au putut înainta bugetele, deoarece primăria nu le-a dat certificatele necesare de venitele ordinare ale comunelor, ceceea nu poate forma nici un motiv de scuză. În acest an la bugete se va adnexa numai certificatele necesare pentru cheltuețele bugetelor; iar dacă vreo primărie ar refuza de a elibera și acestea certificate, bugetele ni se vor înainta fără ele, raportându-ni-se totodată că primăria a refuzat eliberarea lor.

No. 2603/1935 Din nou se pune în vederea comitetelor școlare, că atât ele cât și primăriile nu pot începe construirea localurilor de școli până ce nu vor avea planurile și devizele de construcții școlare aprobate de Comitetul Școlar Județean.

Comitetele Școlare și primăriile să-și facă aceste planuri și devize, cu măștrii zidari particulari; deoarece

serviciul tehnic al județului nu are posibilitatea de a întocmi toate planurile și devizele ce i-se solicită. Această dispoziție să se comunice de D-nii secretari ai comitetelor și primăriilor.

No. 2604/1935. Inceperea lucrărilor de construcții, precum sunt: începerea strângerii materialului șcl., ni se va comunica de D-nii secretari ai Comitetelor.

Tot asemenea ni se va comunica și începutul lucrărilor de construcții ni se va comunica din 2 în 2 săptămâni, arătându-ni-se atadiul în care se află.

Dacă vreun comitet voiește, ca edificarea să o facă în regie proprie, va aduce hotărâre în acest sens, pentru care ne va înainta-o pentru aprobare.

No. 2605/1935. Dacă din anul financiar trecut sau prezent vreo școală sau inv. dir. are chirie neaprobată în bugetul școlii sau al primăriei, ni se va raporta cel târziu până la 12 Iunie a. c., pentru a putea lua măsurile convenite ca acestea chirii să fie luate în bugetele comunelor; deoarece acestea chirii nu se pot achita din cele 14% din venitele ordinare ale comunelor, ci ele se vor achita de comune aparte de cota de 14% a venitelor ordinare.

În raport se va menționa suma exactă a chiriilor neachitate din anii trecuți și din acest an financiar.

No. 2606/1935. Mulți dintre D-nii învățători ni se plâng, că D-nii inv. dir. nu le dă „Foaia Școlară” ca să o poată ceti și astfel n’au posibilitatea de a cunoaște conținutul acestei reviste

Se pune în vedere D-ilor inv.-dir. ca secretari ai comitetelor școlare, că sunt obligați a pune la dispoziția tuturor învățătorilor dela școlile ce le conduc, revista „Foaia Școlară” precum și alte reviste și Buletine ce se trimit școlilor, iar de luarea la cunoștință a conținutului acestor reviste le vor semna.

No. 2607/1935. S’a trimis pentru comitetele școlare împrimatele următoare :

1. 1 registru jurnal de casă compactat.
2. 1 fasciculă jurnal de casă.
3. 1 registru chitanțier.
4. 1 registru ordonanță de plată.

5. 1 fasciculă jurnal partizi.
6. 50 buc. chitanțe volante.
7. 15 coale borderouri rezumative
8. 5 buc. bugete.
9. 4 buc. conturi de gestiune.

Prețul acestor imprimare face suma de 250 lei.

La unele comitete nu s'a trimis registru jurnal de cassă, deoarece îl au încă din anul 1927—28. Prețul imprimatelor la comitetele cari n'au primit acest registru face suma de 150 lei.

Toate acestea imprimare servesc numai pentru anul financiar 1935—36, cu excepția registrului jurnal de cassă, care va servi pentru mai mulți ani, adică până când se va umplea.

Acestea imprimare nu se pot folosi la gestiunea anului trecut, deoarece nu consumă cu modelele anului trecut și astfel D-nii secretari ai Comitetele să nu ne nici ceară imprimare pentru gestiunea anului trecut, că n'avem de unde să le trimitem.

Când vom da ordin pentru facerea conturilor de gestiune pe anul trecut, D-nii secretari își vor face liniatură și modele după imprimarele trimise în anul trecut.

No. 2608/1935. Conform instrucțiunilor și ordinelor anterioare, din nou se pune în vedere D-lor inv.-dir. ca secretari ai comitetele școlare, că comitetele școlare nu pot face nici o ordonanțare, pânăce nu vor achita jumătate din cota convenită Comitetului Școlar Județean.

La achitarea acestei cote vor lua de bază cota stabilită pe anul financiar expirat și prima ordonanțare ce se va face în acest an financiar, să se facă pentru achitarea cotei către Com. Școlar Județean.

De nexecutare vor fi personal răspunzători D-nii secretari ai comitetele școlare.

Organele de Control sunt rugate a verifica executarea acestei dispoziții și acolo unde vor constata abateri, să ni le semnaleze de urgență.

No. 2609/1935. Se face cunoscut tuturor D-lor învățători, că la finea acestui an școlar se va face o expoziție de lucru manual. Lucrările cele mai reușite vor fi premiate. Se vor da 5 (cinci) premii. Fiecare premiu

va fi câte un radio pentru școala respectivă. Deasemenea se vor mai da ca primii și 10 (zece) diplome.

Vor fi aduse la aceasta expoziție numai lucrările făcute de elevii și elevele școalelor primare. Față de cei ce vor încerca să ne ducă în rătăcire și să prezinte la expoziție și lucrări ce nu sunt făcute de elevii sau elevele cursului primar, se vor aplica cele mai severe sancțiuni.

D-nii învățători sunt invitați ca să aducă obiectele pentru expoziție în zilele de 14 și 15 a. c. Cu obiectele se vor prezenta la Comitetul Școlar Județean, de unde vor fi duse la școala No. 4 din str. Delavrancea, unde ve fi aranjată expoziția.

Pe obiecte vor fi cusute sau lipite numele și cînsa elevului care a făcut obiectul și școala la care aparține.

No. 2610/1935 Se pune în vedere D-ilor secretari ai comitetelor școlare, ca copiile proceselor verbale ale ședințelor comitetelor să ni se trimită la timp și să nu obvină cazul, că ni le trimit la 2 - 3 săptămâni dela data ședințelor. / Central University Library Cluj

No. 2611/1935. Se pune în vedere comitetelor școlare ca să nu ne trimită și cerere pentru deschideri de credite. E deajuns pentru acest scop hotărârea comitetului înaintată cu raport, fără nici o altă cerere.

No. 2612/1935. Se pune în vedere D-ilor secretari ai comitetelor școlare ca în rapoartele ce ni le trimit să se referească la ordinul la care dă răspuns sau dacă urgitează un răspuns la un raport, să se amintească în raportul cu care urgitează răspunsul numărul raportului anterior.

No. 2613/1935. D-nii învățători cari au servit în diferite comune și și-au lăsat gestiuni neîncheiate sau necomplete pe timpul cât an servit la școlile respective, să meargă să și-le termine, deoarece cei mai mulți învățători directori ni-se plîng că nu pot încheia gestiunile; fiindcă au rămas neclarificate de antecesorii lor.

Leafa după lunile de vara nu se va da numai aceloră, cari vor dovedi, că și-au încheiat gestiunile ce le-am condus.

Învățători directorii cari nu pot încheia gestiunile

din cauza antecesorilor lor, ne vor comunica cel târziu până la 25 Iunie 1935 numele antecesorilor neglijenți de neîncheierea gestiunilor. La caz contrar rămân ei responsabili de neîncheierea gestiunilor.

No. 2616/1935. Pentru stricta conformare se pune în vedere Comitetelor Școlare, că ele n'au dreptul se expedieze nici un fel corespondență prin Oficiile poștale ca scutite de taxă.

Comitetele Școlare sunt organele de executare a-le școlilor, cari se îngrijesc de starea materială a lor. Prin urmare deci orice acte de ale comitetelor, sunt adnexe de a-le școlilor, cari se expediază de către școală, iar corespondență școlii e scutită de porto.

No. 1944/1935. Pentru luare la cunoștință și conformare se comunică mai jos în copie adresa Ministerului Sănătății.

Copia adresei No. 9700/1935 a Ministerului Sănătății către Ministerul Instrucțiunii Publice și Cultelor. Ca urmare adresei noastre No. 82609/1934, prin care acest Minister recomandă să se impună Comitetelor Școlare, ca la construirea nouilor localuri de școli să se prevadă în deviz și a mică instalația Școlară, Vă rugăm a avea în vedere și următoarele deziderente exprimate de către diversele servicii Sanitare. În ce privește populația Școlară Urbană, credem, că s'ar putea încheia convențiuni între comitetele școlare și direcțiunile de băi publice, convențiuni prin cari s'ar putea asigura facerea de băi regulate a întregii populațiuni școlare. Totodată socotim, că este cazul ca, acolo unde există instalațiuni de băi pe lângă localurile de școli, să se reglementeze felul în care urmează a fi utilizate, întocmindu-se un mic regulament, care să fie consultat și de medicul școlar sau medicul sanitar respectiv. Ministru ss. Indiscifrabil. Șeful serviciului ss. Indiscifrabil.

Oradea, la 3 Iunie 1935.

Președinte :

I. Mangra.

Rev.-Școl. Secretar :

A. Sorescu.